

Polazeći od ciljeva i načela utvrđenih Statutom SDA i Programskom deklaracijom Sedmog Kongresa SDA, u nastojanju da politički dosljedno odgovorimo na aktuelna pitanja reforme Ustava i izbornog zakonodavstva, Sedmi Kongres SDA je 14. septembra 2019. godine, u Sarajevu, usvojio:

REZOLUCIJU O USTAVNOJ REFORMI I IZBORNOM ZAKONODAVSTVU

I

SDA ostaje čvrsto opredijeljena za donošenje novog ustava Bosne i Hercegovine, kojim bi se Bosna i Hercegovina definirala kao demokratska, pravna, sekularna i socijalna država sa privrednim sistemom baziranim na slobodnom tržišnom poslovanju, s podijeljenim sistemom vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku, organizirana na tri nivoa vlasti: državni, regionalni i lokalni i pod imenom Republika Bosna i Hercegovina.

Novi ustav Republike Bosne i Hercegovine treba da u središte pozicionira građanina kao pojedinca i omogući mu ostvarivanje političkih i drugih prava u skladu sa međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

Državni nivo vlasti bi činio dvodomni parlament s Predstavničkim domom, kao domom građana, i Domom naroda u kojem se štite vitalni interesi konstitutivnih naroda i nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini. Oblasti u kojima bi se štitio vitalni interes bile bi taksativno pobrojane u Ustavu i odnosile bi se na oblasti kulture, tradicije, identiteta, vjerskih prava, sloboda i drugih pitanja.

Izvršnu vlast bi činili predsjednik države i Vlada Republike Bosne i Hercegovine.

Sudsku vlast bi činili redovni sudovi s Vrhovnim sudom Republike Bosne i Hercegovine, kao vrhovnom sudskom instancom u sistemu redovnih sudova.

Regionalni nivo vlasti bi činilo pet ili više multietničkih regija, formiranih na osnovu ekonomskih, geografskih, historijskih, saobraćajnih, kulturnih i drugih evropskih principa i standarda za formiranje regija.

Lokalni nivo vlasti bi činile općine i gradovi u Bosni i Hercegovini, kao jedinice lokalne samouprave organizirane u skladu s Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi. To bi podrazumijevalo osposobljenost lokalnih vlasti da, u granicama zakona, reguliraju i rukovode znatnim dijelom javnih poslova, na osnovu vlastite odgovornosti i u interesu građana.

Grad Sarajevo, kao glavni grad Republike Bosne i Hercegovine je politički, administrativni, kulturni, ekonomski i društveni centar Republike Bosne i Hercegovine.

Zalagat ćemo se da administrativno područje Grada Sarajeva obuhvati cjelokupnu teritoriju prijeratnog Sarajeva s najmanje deset općina, u okviru šire regije.

II

SDA će se, do postizanja ciljeva opisanih pod tačkom I ove Rezolucije zalagati za dosljedno provođenje Zaključaka i Preporuka Evropske komisije iznesenih u Mišljenju Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji od 29. 05. 2019. godine.

Prema Mišljenju Komisije Bosna i Hercegovina mora uskladiti svoj Ustav sa evropskim standardima i osigurati funkcionalnost svojih institucija kako bi bila u stanju preuzeti obaveze EU.

Kompleksna ustavna struktura i česti sporovi o podjeli nadležnosti među nivoima vlasti utiču na usklađivanje zakonodavstva sa *acquisom* i na njihovu implementaciju u brojnim poglavljima. Potrebno je da Bosna i Hercegovina osigura pravnu sigurnost u pogledu raspodjele nadležnosti među nivoima vlasti i da uvede klauzulu o zamjeni kako bi se omogućilo da država privremeno izvršava nadležnosti drugih nivoa vlasti u cilju sprečavanja težih kršenja propisa EU za koje bi odgovornost snosila cijela država.

Ustav sadrži odredbe koje se pozivaju na etničku pripadnost koje nisu u skladu sa EKLP i njenim protokolima. Određena izborna prava rezervisana su za građane koji pripadaju «konstitutivnim narodima» - Bošnjacima, Hrvatima i Srbima. Potrebne su značajne dodatne reforme kako bi se osiguralo da svi građani mogu djelotvorno ostvarivati svoja politička prava, u skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Sejdić-Finci i dr.

Potrebno je da Ustav izričito garantira nezavisnost pravosuđa, uključujući Sud Bosne i Hercegovine, Tužilaštvo i Visoko sudsko i tužilačko vijeće kao samoregulacijsko tijelo pravosuđa. Bosna i Hercegovina treba da ojača profesionalizam i nepristrasnost sudija Ustavnog suda i nezavisnost Ustavnog suda, i da osigura kontinuirano poštivanje njegovih odluka na svim nivoima vlasti.

Prema evropskim standardima, dosljednost sudske prakse mora biti osigurana kroz odluke viših sudova, a ne kroz upute ili smjernice. Bosna i Hercegovina mora uspostaviti sudsko tijelo koje će osigurati dosljedno tumačenje zakona i usklađenost sudske prakse, uz potpuno osiguranje principa nezavisnosti svih sudija.

Zakon o VSTV-u treba revidirati kako bi se bolje regulirala imenovanja i ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija i disciplinski postupci protiv njih, te osigurali odgovarajući pravni lijekovi protiv konačnih odluka VSTV-a, a u skladu sa evropskim standardima. Potrebno je usvojiti i Zakon o sudovima u Bosni i Hercegovini u skladu sa evropskim standardima kako bi se spriječio sukob nadležnosti u krivičnim stvarima i osigurala potrebna pravna sigurnost. S ciljem jačanja garancija

nezavisnosti sudstva i samostalnosti tužilaštva pravosudni sistem na državnom nivou i VSTV treba da imaju eksplicitan ustavni status.

Potrebno je uraditi reformu izbornog zakonodavstva kako bi se osiguralo poštivanje odluka Evropskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda BiH i osigurala transparentnost i legitimnost izbornog procesa i rezultata izbora. Potrebne su značajne reforme da se osigura da građani mogu djelotvorno ostvarivati svoje pravo da biraju i da budu birani. Etnički zasnovana ograničenja za izbor u zakonodavna tijela treba ukinuti radi usklađivanja sa presudom u predmetu Sejdić-Finci i dr.

Potrebno je bez odlaganja postupiti po preostalim preporukama OSCE/ODIHR radi unapređenja integriteta izbornog procesa.

III

Sedmi Kongres SDA se zalaže za provođenje Zaključaka i Preporuka Evropske komisije iznesenih u Mišljenju Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji od 29. 05. 2019. godine.

U skladu s tim SDA će se zalagati da vlasti u Bosni i Hercegovini provedu ustavnu reformu i reformu izbornog zakonodavstva radi usklađivanja Ustava BiH i Izbornog zakona BiH sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i presudama Evropskog suda za ljudska prava i presudama Ustavnog suda BiH.

Ustavna reforma treba da omogući ispunjenje zahtjeva Evropske komisije o osiguranju pravne sigurnosti u pogledu raspodjele nadležnosti među različitim nivoima vlasti i uvođenju klauzule o zamjeni kako bi se omogućilo da država privremeno izvršava nadležnosti drugih nivoa vlasti u cilju sprečavanja težih kršenja propisa EU za koje bi odgovornost snosila cijela država.

SDA će insistirati na uvođenju simetričnih rješenja u parlamentima entiteta, tj. insistirati na ustavnom pozicioniranju Doma naroda u Narodnoj skupštini Republike Srpske umjesto sadašnjeg Vijeća naroda.

Nadalje, SDA će se zalagati da ustavna reforma obuhvati i pravosuđe Bosne i Hercegovine na način da Visoko sudsko i tužilačko vijeće i pravosudni sistem na državnom nivou imaju eksplicitan ustavni status, te da se na nivou države uspostavi sudsko tijelo (Vrhovni sud BiH) koje će osigurati dosljedno tumačenje zakona i usklađenost sudske prakse. Reforma pravosuđa treba da osigura nezavisno, profesionalno i odgovorno pravosuđe.

U procesu reforme izbornog zakonodavstva, osim usklađivanja sa EKLJP i presudama Evropskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda BiH, SDA će se zalagati za postupanje po preporukama OSCE/ODIHR radi unapređenja integriteta izbornog procesa.

S obzirom na činjenicu da je u životnoj stvarnosti, do sada postavljanom legitimnom cilju građana – očuvanju mira, pridodat novi legitimni cilj – potreba građana za boljim uslovima života, SDA smatra da je sve obaveze Bosne i Hercegovine u procesu pristupanja Evropskoj uniji potrebno posmatrati i efikasno provesti kao legitimni cilj svih građana Bosne i Hercegovine.

SDA neće dozvoliti da se, uslijed nepostojanja političke volje, događa zastoje na unapređenju pravnog ambijenta u Bosni i Hercegovini. Pored obaveznih i važnih reformi ustava i zakona u BiH, a što zahtijeva politički konsenzus, SDA smatra da se i postojeća ustavnopravna rješenja mogu i moraju dosljednije i efikasnije primjenjivati u pravnoj praksi u Bosni i Hercegovini, a kako bi se povećala pravna sigurnost, kontinuirano unapređivao servis građanima od strane institucija države i unaprijedila pravna praksa u interesu građana Bosne i Hercegovine.

SDA će se, putem nadležnih institucija i u skladu sa propisanim procedurama, aktivno zalagati za kontinuiranu i efikasnu kontrolu ustavnosti zakona i pravne prakse, jer bez efikasne i kontinuirane kontrole ustavnosti zakona i pravne prakse nema Ustavom i općim načelima međunarodnog prava garantirane vladavine prava.

Slijedeći novu društvenoodgovornu orijentaciju ustavnog prava u Evropskoj uniji SDA će se, u budućim izmjenama Ustava, zalagati za finansiranje javnih rashoda isključivo iz trenutnih javnih prihoda i ustavno ograničavanje mogućnosti zaduženosti države za tekuće javne rashode što znači zaduživanje budućih generacija.

Navedeno se temelji ne samo na političkom viđenju SDA nego značajno i na ograničenju nekontrolisanog korištenja državne vlasti kao jednoj od osnovnih ustavnih funkcija i na zahtjevima Evropske unije da se s obzirom na karakteristiku krutosti ustava – ustavom kao najvišim pravnim aktom zaštite dugoročni ekonomski interesi građana i cjelokupnog društva i države.

SDA će se zalagati da se pravna norma u ustavu, zakonima i drugim normativnim aktima prestane razumijevati i provoditi kao komplikacija životnih procesa, nego da predstavlja život u punom kapacitetu te riječi, odnosno pravna norma jeste i treba da ima angažirano dejstvo koje je u službi kontinuiranog unapređenja života građana.

IV

Kongres SDA poziva građane, političke stranke i nevladine organizacije na aktivnu saradnju u provođenju neophodnih reformi radi dobrobiti države Bosne i Hercegovine.

Kongres SDA očekuje konkretnu podršku međunarodne zajednice na provođenju neophodnih reformi u cilju napretka Bosne i Hercegovine na njenom euroatlantskom putu.